

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου

Τίτλος:

«Τίμα τον πατέρα και τη μητέρα σου»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Εφαρμογή: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: center@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Τίμα τον πατέρα και τη μητέρα σου

Εφαρμογή

Κωνσταντίνα Γακοπούλου

Δημιουργός

Μαρία Παναγιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

13.01.2015-27.01.2015

Σχολική Μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Ενότητα 11η: Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου [Πλάτων, «Νόμοι» 881 b-e (διασκευή)]

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο / ιστοσελίδα σχολείου.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ταυτότητα εκπαιδευτικού και προεργασία:

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εξοικείωση του διδάσκοντος με τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ και η πιθανή συνεργασία του με τον καθηγητή Πληροφορικής. Ο εκπαιδευτικός σε όλη τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου καθοδηγεί τους μαθητές, συμβουλεύει και λύνει απορίες, που ενδεχομένως θα προκύψουν. Φροντίζει να προωθεί τη συζήτηση και τη συνεργασία μεταξύ των ομάδων, ενθαρρύνει και επιβραβεύει κάθε προσπάθεια συμβάλλοντας στην ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητας.

Ταυτότητα μαθητών:

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ικανοποιητική γνώση των μαθητών στη χρήση των ΤΠΕ (πλοήγηση στο διαδίκτυο, χρήση επεξεργαστή κειμένου, λογισμικού δημιουργίας παρουσιάσεων και διαφόρων εργαλείων). Επίσης, καλό θα είναι οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με τον *ομαδοσυνεργατικό* τρόπο εργασίας.

Υλικοτεχνική υποδομή σχολικής μονάδας:

Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, σύνδεση στο διαδίκτυο, βιντεοπροβολέας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Παναγιώτου: «Τίμα τον πατέρα και τη μητέρα σου», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Β΄ Γυμνασίου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με βάση το απόσπασμα από τους «Νόμους» του Πλάτωνα, ο εκπαιδευτικός έχει την ευκαιρία να αναδείξει τη βαθιά εκτίμηση που έδειχναν τα παιδιά στους γονείς τους και, γενικότερα, προς τους ηλικιωμένους, σε παλιότερες εποχές, μέσω της γεμάτης σεβασμό γλώσσας, των ευγενικών χειρονομιών και της υπακοής προς αυτούς, αλλά επίσης και της τιμής που τους άρμοζε και εκδηλωνόταν με την κάλυψη ουσιαστικών αναγκών τους, όταν το χρειάζονταν. Έτσι, οι μαθητές θα διαμορφώσουν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τον αρχαίο κόσμο και τις ηθικές αξίες που τον διαμόρφωσαν, αλλά και θα ευαισθητοποιηθούν απέναντι στα άτομα της τρίτης ηλικίας, δείχνοντας τους κατανόηση και ανιδιοτελή αγάπη.

Παράλληλα, μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να γνωρίσουν την ποινική νομοθεσία κατά την αρχαιότητα και να διαπιστώσουν τη μετάβαση από την πρακτική της τιμωρίας και του εξευτελισμού του εγκληματία στην τακτική του σωφρονισμού και της επανένταξής τους στην κοινωνία. Ακόμη, προβληματίζονται για το θέμα της θανατικής ποινής ως αποτελεσματικότερου μέτρου αποτροπής ειδεχθών εγκλημάτων και ηθικοποίησης των πολιτών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο λειτουργεί συμπληρωματικά στη διδασκαλία [της 11ης Ενότητας](#) του σχολικού εγχειριδίου, αφού στην αντίστοιχη πρόταση στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σελ. 78-82](#) προσδιορίζονται διδακτικοί στόχοι που αναφέρονται στον προβληματισμό για την αυστηρότητα των πλατωνικών νόμων, την αναζήτηση κοινών σημείων ή ριζικών αλλαγών στο σύστημα επιβολής της δικαιοσύνης σε μεταγενέστερες εποχές, καθώς και στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της θανατικής ποινής, ως ανασχετικού παράγοντα στην επέκταση του εγκλήματος.

Το σενάριο στηρίζεται στις αρχές της *διερευνητικής – ανακαλυπτικής μάθησης*, αφού οι μαθητές καλούνται να περιηγηθούν σε ιστοσελίδες που αφορούν την ποινική νομοθεσία και την απονομή δικαιοσύνης, την αντιμετώπιση των ηλικιωμένων ατόμων κ.ά. και να ανακαλύψουν τη γνώση μέσω ανοιχτών και κλειστών λογισμικών, επιλέγοντας κάθε φορά τις κατάλληλες πληροφορίες ανάλογα με τις δραστηριότητες των Φύλλων Εργασίας. Έτσι, ο μαθητής μετατρέπεται από παθητικό δέκτη γνώσης σε ενεργό μανθάνον υποκείμενο.

Τα Φύλλα Εργασίας είναι δομημένα έτσι ώστε να επιτρέπουν στον μαθητή να αυτενεργεί, αφού προτείνονται και εναλλακτικές δραστηριότητες αφήνοντας την επιλογή στον ίδιο (μαθητοκεντρικό σενάριο).

Ο εκπαιδευτικός παίζει τον ρόλο του εμπνευστή και καθοδηγητή στη διαδικασία ανακάλυψης της γνώσης, διευκολύνει τη μελέτη του κειμένου με τη μέθοδο του “scaffolding” (σκαλωσιά) μέσω υποβοηθούμενων ερωτήσεων, σύμφωνα με την παιδαγωγική θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης του μαθητή (Κοινωνικός εποικοδομισμός του Vygotsky). Η γνώση, δηλαδή, είναι διαδικαστική και δε στηρίζεται στη στείρα αποστήθιση. Επιπρόσθετα, ο εκπαιδευτικός επιστρατεύει διάφορες μεθόδους διδασκαλίας (π.χ. ομαδοσυνεργατική μέθοδο, ερωτήσεις, καταιγισμό ιδεών (“brainstorming”), δραματοποίηση, αξιοποίηση των ΤΠΕ) επιτυγχάνοντας μεθοδολογικό πλουραλισμό.

Τέλος, επιχειρείται η σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν, καθώς αναζητούνται και εξετάζονται διαχρονικές αξίες, όπως ο σκοπός της ποινής και το μείζον κοινωνικό πρόβλημα της κακομεταχείρισης των ηλικιωμένων από τα μέλη της οικογένειάς τους ή από ανθρώπους υπεύθυνους για τη φροντίδα τους και γενικότερα, από το σύστημα – ένα πρόβλημα που έχει έρθει στο φως της επικαιρότητας τις τελευταίες δεκαετίες μετά από ερευνητικές μελέτες στον γενικό πληθυσμό της Ευρώπης (WHO 2008). Έχει ιδιαίτερη παιδαγωγική αξία η γνώση των προβλημάτων και των αναγκών των ατόμων της τρίτης ή τέταρτης ηλικίας, καθώς και η

ευαισθητοποίηση των παιδιών απέναντί τους, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν ότι το προχωρημένο της ηλικίας, σε καμία περίπτωση, δεν επιτρέπει στέρηση των δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας του ατόμου, όπως ορίζονται από ένα δημοκρατικό σύνταγμα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να κατανοήσουν τις νομικές διατάξεις που πρέπει να διέπουν τη ζωή των «χρηστών» πολιτών σε μια ευνομούμενη κοινωνία σύμφωνα με την άποψη του Πλάτωνα.
- Να αντιληφθούν την επικαιρότητα της σκέψης του φιλοσόφου και τη σύνδεσή της με προβλήματα του σύγχρονου ανθρώπου.
- Να αντιληφθούν τους σκοπούς εφαρμογής ενός συστήματος δικαιοσύνης και την έννοια της ποινής, καθώς και τις μεταβολές που υφίστανται ανάλογα με τις ιστορικές εξελίξεις.
- Να προβληματιστούν για τις σύγχρονες αντιλήψεις στο θέμα της θανατικής ποινής και να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις.
- Να ευαισθητοποιηθούν στο θέμα της συμπεριφοράς προς τους γονείς και, γενικότερα, προς τους μεγαλύτερους.
- Να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα περιστατικά κακοποίησης των ηλικιωμένων ατόμων και να ξέρουν πως αποτελούν ποινικό αδίκημα, το οποίο, αν το αντιληφθούν, έχουν υποχρέωση να το καταγγείλουν στους αρμόδιους φορείς.
- Να συνειδητοποιήσουν πως τελικά το ιδανικό μοντέλο για όλους είναι αυτό της παραδοσιακής οικογένειας, στο οποίο οι παππούδες μεγαλώνουν μαζί με τα παιδιά και τα εγγόνια τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν με βάση το πρωτότυπο κείμενο της αρχαίας ελληνικής το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στον αρχαίο κόσμο, το οποίο διαπνεόταν από τις ηθικές αξίες και τις αντιλήψεις που τον διαμόρφωσαν.
- Να προβληματιστούν και να εκφράσουν τις απόψεις τους για τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν το δικανικό και ποινικό σύστημα μιας ιδανικής πολιτείας, όπως προβάλλεται στους «Νόμους» του Πλάτωνα.
- Να ασκηθούν στον προφορικό λόγο και τη συζήτηση μέσα στο πλαίσιο της ομάδας.
- Να εξοικειωθούν με διάφορα κειμενικά είδη και να είναι σε θέση να διαμορφώνουν το ύφος του κειμένου ανάλογα με την περίπτωση της επικοινωνίας.
- Να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο της αρχαίας ελληνικής με το οποίο περιγράφονται οι ποινές των παραβατών και οι ανάλογες αμοιβές των εφαρμοστών του νόμου και να εντοπίσουν την επιβίωση λέξεων στη νεοελληνική γλώσσα.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να προσεγγίσουν το κείμενο της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας μέσω των κειμενικών και πολιτισμικών του συμφραζομένων, υπερβαίνοντας την απλή γραμματικοσυντακτική επεξεργασία.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες ανάγνωσης, αξιολόγησης και ερμηνείας κειμένων.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών, με κλειστά και ανοιχτά λογισμικά, εκπαιδευτικές εφαρμογές και τη συνεργατική παραγωγή λόγου.

- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες κριτικής επεξεργασίας των ψηφιακών πηγών κατά τη συλλογή πληροφοριών και να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ.
- Να αναπτύξουν ικανότητες οργάνωσης, ταξινόμησης και μετάδοσης πληροφοριών στους άλλους με τρόπο ελκυστικό και κατανοητό μέσω της δημιουργίας παρουσίασης, αφίσας κ.ά.
- Να είναι σε θέση να προσεγγίζουν ένα κείμενο της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ως φορέα πολιτισμικών αξιών.
- Να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθησή τους.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές / μαθήτριες αναμένεται:

- Να εξοικειωθούν με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο, καθώς επικοινωνούν με τους συμμαθητές τους και μαθαίνουν να ακούν προσεκτικά και ενεργητικά τις ιδέες των άλλων (“active listening”) και να εκφράζουν τις δικές τους.
- Να καλλιεργήσουν την κριτική σκέψη, την παρατηρητικότητα και αυτενέργειά τους, καθώς καλούνται να αξιοποιήσουν δημιουργικά το υλικό που συλλέγουν για την εκπόνηση εργασιών (κριτικός γραμματισμός).
- Να ασκηθούν στη *διερευνητική-ανακαλυπτική μάθηση*, ώστε να αφομοιώσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την παρεχόμενη γνώση.
- Να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθησή τους, καθώς καλούνται να μπουν στη θέση των ηλικιωμένων και να συνειδητοποιήσουν τις ανάγκες και τα προβλήματα τους.
- Να αποκτήσουν θετική στάση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών, καθώς παρακάμπτεται το παρωχημένο μοντέλο της στείρας αναπαραγωγής δεδομένων και πλέον αναδεικνύονται σε πρωταγωνιστές της μαθησιακής διαδικασίας.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η νοηματική επεξεργασία του αρχαίου κειμένου της ενότητας αναδεικνύει δύο βασικά θέματα, την ανάγκη λειτουργίας ενός συστήματος δικαιοσύνης με ρυθμιστικές διατάξεις και ποινές για τους παραβάτες, καθώς και την ηθική υποχρέωση των παιδιών να συμπεριφέρονται με αγάπη και σεβασμό προς τους γονείς τους. Το πρώτο θέμα μπορεί να προκαλέσει την ερευνητική περιέργεια των μαθητών για την έννοια της ποινής και να τους δώσει το ερέθισμα να προβληματιστούν και να διατυπώσουν τις απόψεις τους για την επιβολή της θανατικής ποινής, ένα ζήτημα που επανέρχεται συχνά στην επικαιρότητα, εξαιτίας της έξαρσης της βίας και της εγκληματικότητας που παρατηρείται στη σύγχρονη κοινωνία. Είναι, βέβαια, σημαντικό να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι η εκτέλεση του εγκληματία αποτελεί μια πράξη βίας, η οποία αποτελεί κατάφωρη παραβίαση του δικαιώματος της ζωής και μόνο ολέθριες συνέπειες μπορεί να επιφέρει τόσο για τον ίδιο όσο και για το κοινωνικό σύνολο, αφού τελικά προκαλεί μόνο βία και αποθράσυνση του δράστη.

Συγχρόνως, τους δίνεται η ευκαιρία να αξιολογήσουν την προσφορά των γονιών τους, να προβούν σε αυτοκριτική και ενδεχομένως σε επαναπροσδιορισμό της δικής τους συμπεριφοράς απέναντί τους. Εξάλλου, η ενημέρωσή τους για τα προβλήματα και τις ανάγκες της τρίτης ηλικίας μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να δουν από διαφορετική οπτική γωνία τα γηρατειά και να απαλλαγούν από στερεότυπα και προκαταλήψεις, παίρνοντας ένα «μάθημα ζωής». Θα συνειδητοποιήσουν πως τα γηρατειά είναι η φυσική εξέλιξη της ύπαρξής μας και ότι μπορούμε να παραμείνουμε δραστήριοι και δημιουργικοί, ανάλογα με τις προσωπικές μας επιλογές.

Τέλος, η συμμετοχή όλων των παιδιών σε μια υποθετική ημερίδα που διοργανώνεται από τον δήμο τους αποβλέπει στην ευαισθητοποίηση και την ενεργό συμμετοχή τους σε θέματα της τοπικής κοινωνίας, με στόχο τη βελτίωση της

ποιότητας ζωής όλων των συμπολιτών τους. Άλλωστε, στόχος κάθε εκπαιδευτικού πρέπει να είναι η διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών, ικανών να προβληματίζονται, να κάνουν σωστές επιλογές και να αναλαμβάνουν δράση σε ποικίλους τομείς της ζωής, με στόχο όχι μόνο την προσωπική τους ευδοκίμηση, αλλά και την ευδαιμονία του συνόλου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο δημιουργήθηκε με άξονα το αρχαίο κείμενο [της Ενότητας 11](#), το οποίο εντάσσεται στη διδακτέα ύλη της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας στη Β΄ Γυμνασίου. Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και αφιερώνονται επιπλέον ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Είναι απόλυτα συμβατό με το [ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ](#) ως προς τους στόχους, τη μέθοδο ανάλυσης, διδασκαλίας και αξιολόγησης. Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και βιωματικά στη μαθησιακή διαδικασία, με στόχο να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την αρχαία ελληνική γραμματεία και τον πολιτισμό που τη δημιούργησε. Καλλιεργεί στους μαθητές την ικανότητα ανάγνωσης, αξιολόγησης και ερμηνείας κειμένων και η γνώση παράγεται από τους ίδιους, παρακάμπτοντας το παρωχημένο μοντέλο της δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας. Παράλληλα, οι μαθητές ενημερώνονται για προβλήματα της σύγχρονης ζωής και ευαισθητοποιούνται στα θέματα εφαρμογής του ποινικού δικαίου και της συμπεριφοράς προς τους γονείς. Τέλος, προτείνονται δημιουργικές δραστηριότητες που προκαλούν το ενδιαφέρον τους και αναπτύσσουν γνωστικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου (Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σσ. 5-6 και 78-82).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές αξιοποιούν τις ΤΠΕ, γιατί ασχολούνται με δραστηριότητες εμπέδωσης που υπάρχουν στην ιστοσελίδα του [«Ελληνικού Πολιτισμού»](#), ώστε να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό το περιεχόμενο του κειμένου. Πλοηγούνται στο διαδίκτυο, προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες από

διάφορες ψηφιακές πηγές για τα θέματα που εξετάζουν, δηλαδή το φαινόμενο της κακοποίησης ηλικιωμένων, τα δικαιώματα και μέτρα προστασίας τους, τα υφιστάμενα προγράμματα στήριξής τους, καθώς και για το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στην αρχαία και σύγχρονη εποχή.

Συγχρόνως, εξοικειώνονται με τη χρήση του Η/Υ και την αξιοποίηση ποικίλων λογισμικών και εργαλείων, προκειμένου να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα (παρουσιάσεις, αφίσες) μέσα σε ένα περιβάλλον δημιουργικής μάθησης, για να τα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους και στην ημερίδα ενημέρωσης του δήμου τους. Επομένως, αναπτύσσουν γνωστικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου, επικοινωνούν και συνεργάζονται για την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν και, γενικότερα, εθίζονται σταδιακά στους νέους ψηφιακούς γραμματισμούς, όπως προωθούνται στο πλαίσιο του Web. 2.0.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 11: [Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου](#)

[Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[Δημιουργία ψηφιακής αφίσας στο Glogster](#) (διάρκειας: 6΄01΄΄) [πηγή: YouTube].

[How to Use Glogster](#) (διάρκειας: 9΄47΄΄) [πηγή: YouTube].

[«Θανατική ποινή»](#) (διάρκειας: 1΄12΄΄). Απόσπασμα από την εκπομπή της ET1 «Ρεπορτάζ χωρίς σύνορα» του Στ. Κούλογλου, 25/10/2000 [πηγή: YouTube].

["What is that?"](#) («Τι είναι αυτό;») 2007 (διάρκεια: 5'30''). Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Πιλάβιος, σενάριο: Νίκος & Κωνσταντίνος Πιλάβιος, μουσική σύνθεση: Χρήστος Τριανταφύλλου, παραγωγή: Movie Teller Film [πηγή: YouTube].

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

[«Ύμνος στους γονείς»](#) (διάρκεια: 4'07''). Στίχοι-μουσική: Γιάννης Λιόντος, εκτέλεση: Γιάννης Κρητικός, από το CD «Έχω μεγάλη προίκα», 2008, Icon Music [πηγή: YouTube].

Ιστοσελίδες

[Βοήθεια στο σπίτι](#) [πηγή: "Helping.gr" – Δικτυακός τόπος πληροφόρησης σε θέματα βοήθειας].

[Γραμμή Ζωής](#) [πηγή: Κοινοφελές μη Κερδοσκοπικό Σωματείο Τηλεειδοποίησης και Βοήθειας στο σπίτι].

[«15 Ιουνίου: παγκόσμια ημέρα κατά της κακοποίησης ηλικιωμένων»](#), 14/06/2012 [πηγή: "Iatronet"]

[Δημιουργώντας ..ψηφιακή αφίσα στην τάξη](#) [«Φέρνοντας την τεχνολογία στην ...τάξη!» - Ιστολόγιο της Α. Κατσαμάκα].

Διεθνής Αμνηστία: [10 λόγοι για τους οποίους η Διεθνής Αμνηστία αντιτίθεται στη θανατική ποινή](#) [πηγή: Διεθνής Αμνηστία – Ελληνικό Τμήμα].

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

[Glogster](#) [Διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα].

Καργάκος, Σ. [Η έννοια της ποινής: Σωφρονισμός – Παραδειγματισμός – Θανατική ποινή](#) [πηγή: ιστοσελίδα του Σ. Καργάκου].

Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων ([ΚΑΠΗ](#)) [πηγή: ΜΚΟ «50 και Ελλάς»].

Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων ([ΚΗΦΗ](#)) [πηγή: ΜΚΟ «50 και Ελλάς»].

Μεταφράσεις Αρχαίων Β΄ Γυμνασίου – [11^η Ενότητα](#): Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου [«Ελληνικός Πολιτισμός»: Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

[\[Windows Live\] Movie Maker](#) [Ελεύθερο λογισμικό επεξεργασίας παρουσιάσεων, ταινιών και ήχου].

Μπούλια, Ε. [“Τρίτη ηλικία: Φροντίζοντας αυτούς που μας φρόντισαν...”](#), 11/10/2012 [πηγή: “In2life.gr”]

Ντάκου, Ε. [«Η Τρίτη Ηλικία στην Ελλάδα»](#) [πηγή: “Psychology-athens” – Ιστοσελίδα της Ειρήνης Ντάκου].

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

[-Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#)

[«Τα γηροκομεία της ντροπής»](#), 23/05/2006 [πηγή: “Disabled.gr”]. Αναδημοσίευση άρθρου της Γ. Δάμα, εφημ. «Ελευθεροτυπία», 05/09/2005.

Χαμουργκά, Ε. [«Θανατική ποινή: η εσχάτη των ποινών – Επιχειρήματα υπέρ και κατά αυτής»](#) [πηγή: “Curia. gr” – Νομική Επικαιρότητα].

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Το παρόν σενάριο διδασκαλίας διαρθρώνεται σε τρεις φάσεις.

Α΄ Φάση: Νοηματική επεξεργασία του κειμένου

1^η και 2^η διδακτική ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής με κοινό Φύλλο Εργασίας

Αρχικά οι μαθητές ενημερώνονται για τις φάσεις υλοποίησης του σεναρίου, τον τρόπο εργασίας τους και τους επιδιωκόμενους στόχους της παρέμβασης. Στους υπολογιστές του εργαστηρίου έχει ήδη εγκατασταθεί το [Φύλλο Εργασίας](#) – κοινό για όλες τις ομάδες – και έχει γίνει έλεγχος σχετικά με την ενεργοποίηση των υπερσυνδέσμων, ώστε να καθίσταται πιο εύκολη η πλοήγηση στο διαδίκτυο.

Στη συνέχεια, οι μαθητές χωρίζονται σε πέντε ομάδες των τεσσάρων και μία ομάδα των πέντε ατόμων. Σε κάθε ομάδα υπάρχει τουλάχιστον ένας μαθητής με ικανοποιητική γνώση χειρισμού Η/Υ. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της πρώτης φάσης είναι η εξασφάλιση ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή για κάθε ομάδα με σύνδεση στο διαδίκτυο, ώστε οι μαθητές να έχουν πρόσβαση σε ψηφιακές πηγές και να μπορούν να ασχοληθούν με τις προτεινόμενες δραστηριότητες, καθώς και ένας βιντεοπροβολέας.

Ο εκπαιδευτικός διαβάζει με έμφαση τον τίτλο και ζητά από τους μαθητές να διατυπώσουν τις προσδοκίες τους σχετικά με το περιεχόμενο του κειμένου. Ένας μαθητής διαβάζει το εισαγωγικό σχόλιο και ο εκπαιδευτικός διαβάζει εκφραστικά το κείμενο της ενότητας. Έπειτα οι μαθητές ανοίγουν το Φύλλο Εργασίας και μεταβαίνουν στην ιστοσελίδα του Ψηφιακού Σχολείου (εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή) προκειμένου να διαβάσουν προσεκτικά [το κείμενο](#) και να προσπαθήσουν σε συνεργασία με τον διπλανό τους να το κατανοήσουν με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων. Με τη βοήθεια ερωτήσεων οι μαθητές προχωρούν σε προφορική απόδοση του νοήματος και τον χωρισμό του σε θεματικές ενότητες. Στη συνέχεια, οι μαθητές απαντούν σε ερωτήσεις κατανόησης και ασχολούνται με δραστηριότητες εμπέδωσης στην ιστοσελίδα του [«Ελληνικού Πολιτισμού»](#). Αναζητούν στο διαδίκτυο παραδείγματα και εικόνες παιδιών που αποτελούν πρότυπα μίμησης για τον σεβασμό προς τους γονείς τους και κρατούν (ηλεκτρονικές) σημειώσεις με σκοπό να συμμετάσχουν στη συζήτηση που θα γίνει στην ολομέλεια της τάξης. Αναζητούν επίσης παραδείγματα σεβασμού προς τους γονείς από τη μυθολογία ή την ιστορία, από το απώτερο παρελθόν και το σύγχρονο παρόν. Τέλος, κάθε ομάδα κοινοποιεί στην ολομέλεια της τάξης το αποτέλεσμα της αναζήτησής της, ώστε να σχολιαστεί και να εμπλουτιστεί.

Αξιολόγηση

Ο εκπαιδευτικός αξιολογεί τους μαθητές του παρακολουθώντας τον βαθμό και την ποιότητα της συνεισφοράς τους σε ιδέες, τον σεβασμό των κανόνων που έχουν θεσπιστεί, τον βαθμό συγκέντρωσης της προσοχής τους στο προς εξέταση θέμα, την εκφραστική ευχέρεια, την ικανότητα λειτουργίας και συνεργασίας στο πλαίσιο της ομάδας, καθώς και την ικανότητα εύρεσης παραδειγμάτων από άλλα μαθήματα ή από προηγούμενες τάξεις, όπως π.χ. από την [«Οδύσσεια»](#) και την [«Ιλιάδα»](#) ή από τις «Ιστορίες» του Ηροδότου (ενδεικτικά βλ. την [ιστορία του Κλέοβη και του Βίτωνα](#)) και από το εγχειρίδιο [Αρχαία Ελλάδα: Ο τόπος και οι άνθρωποι \(Ανθολόγιο\)](#).

Β' Φάση: Ανάλυση και επεξεργασία θεμάτων του αρχαίου κειμένου

3^η και 4^η διδακτική ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής με δύο διαφορετικά Φύλλα Εργασίας

Η σύνθεση των ομάδων παραμένει η ίδια, καθώς αποδεικνύεται ιδιαίτερα λειτουργική. Στις ομάδες δίνονται δύο διαφορετικά Φύλλα Εργασίας, που αποσκοπούν στην επεξεργασία και εμβάθυνση σε δύο βασικούς θεματικούς άξονες του αρχαίου κειμένου, δηλαδή στη διαχρονική θεώρηση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης και στη συμπεριφοράς των νεότερων προς τους ηλικιωμένους. Ανάλογα δίνονται και στις ομάδες οι ονομασίες: «Ποινολόγοι» και «Κοινωνιολόγοι».

Οι ομάδες που εργάζονται με [το 1ο Φύλλο \(Ποινολόγοι\)](#) ενημερώνονται συνοπτικά για το Ποινικό Δίκαιο που εφαρμοζόταν στην αρχαιότητα, ώστε να διαπιστώσουν την αυστηρότητά του, αφού ακόμα και για ασήμαντα αδικήματα προβλεπόταν η εκτέλεση του δράστη. Οι μαθητές αναζητούν στο διαδίκτυο πληροφορίες για την έννοια και τον σκοπό της ποινής, διαβάζουν σχετικά άρθρα (σε ιστοσελίδες, περιοδικά, εφημερίδες κ.ά.) και παρακολουθούν τη συγκλονιστική συνέντευξη «Θανατική Ποινή» του Τζέιμς Λίεμπμαν, καθηγητή Ποινικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Columbia, στην οποία αποκαλύπτει σοβαρά λάθη και άδικες εκτελέσεις κατάδικων. Στη συνέχεια, απαντούν σε σχετικές ερωτήσεις κατανόησης,

διατυπώνουν τις προσωπικές τους απόψεις για το θέμα της θανατικής ποινής και συλλέγουν εικόνες, για να δημιουργήσουν μια ψηφιακή αφίσα.

Οι ομάδες που εργάζονται με το [2^ο Φύλλο \(Κοινωνιολόγοι\)](#) ενημερώνονται για τα αισθήματα μοναξιάς, απογοήτευσης, θλίψης και παραίτησης από τη ζωή που ταλανίζουν τα ηλικιωμένα άτομα, καθώς έχουν χάσει το κύρος της γνώσης που προσέδιδε αίγλη στην ύπαρξή τους παλιότερα. Ακόμη, πληροφορούνται για ακραία περιστατικά κακοποίησης ηλικιωμένων στο οικείο περιβάλλον τους ή στους οίκους ευγηρίας, όπου εγκαταλείπονται συχνά από τα παιδιά τους, καθώς δεν έχουν πια θέση μέσα στη νέα δομή της πυρηνικής οικογένειας. Ταυτόχρονα, όμως, οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι οι ηλικιωμένοι έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν απρόσκοπτα τα κατοχυρωμένα δικαιώματά τους, πως είναι ζωτικής σημασίας για αυτούς να παραμένουν δραστήριοι και δημιουργικοί και να απολαμβάνουν την αγάπη, τον σεβασμό και τη στήριξή μας. Στη συνέχεια, παροτρύνονται να προσδιορίσουν τον «σωστό» τρόπο συμπεριφοράς απέναντι στους γονείς μας, συγκεντρώνουν σχετικές εικόνες και δημιουργούν μια ψηφιακή αφίσα.

Τέλος, όλες οι ομάδες κοινοποιούν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης.

Αξιολόγηση

Ο εκπαιδευτικός αξιολογεί την ικανότητα αντίληψης των μαθητών κατά την επιλογή πληροφοριών, τον βαθμό επαφής τους με σύγχρονα θέματα, το ενδιαφέρον και τη συγκέντρωσή τους στο εξεταζόμενο θέμα, την ευχέρεια έκφρασης, τη δημιουργικότητα και την αξιοποίηση [του οπτικού υλικού για τη δημιουργία ψηφιακής αφίσας](#) στο [Glogster](#).

Γ' Φάση: Ημερίδα ενημέρωσης με θέμα «Οι ηλικιωμένοι, ένα πολύτιμο κεφάλαιο της ζωής μας»

5^η, 6^η και 7^η διδακτική ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής με τρία Φύλλα Εργασίας με διαφορετικές εργασίες αρχικά και μια κοινή δραστηριότητα στη συνέχεια.

Οι ήδη υπάρχουσες ομάδες επιλέγουν ελεύθερα κάποιο από τα Φύλλα Εργασίας που προτείνονται. Στη φάση αυτή, όλες οι ομάδες συμμετέχουν σε μια ημερίδα που διοργανώνει ο δήμος τους για την ενημέρωση της κοινής γνώμης με θέμα «Οι ηλικιωμένοι, ένα πολύτιμο κεφάλαιο της ζωής μας».

Δύο ομάδες αναζητούν στο διαδίκτυο πληροφορίες για τα δικαιώματα των ηλικιωμένων και δημιουργούν μια παρουσίαση, με σκοπό να ενημερώσουν τους συμπολίτες τους για το αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ηλικιωμένου στην αξιοπρεπή και ανεξάρτητη ζωή, όπως ορίζεται από το άρθρο 25 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ισότητα, την ελευθερία, την παροχή υπηρεσιών υγείας, τη δια βίου εκπαίδευση κ.ά.

Δύο ομάδες συλλέγουν από το διαδίκτυο πληροφορίες για τα προγράμματα και τις δομές που λειτουργούν στις περιφέρειες των δήμων και αποσκοπούν στην κοινωνική και οικονομική στήριξη, την αυτόνομη διαβίωση και τη διατήρηση της ψυχοσωματικής υγείας των ηλικιωμένων ατόμων, όπως «Βοήθεια στο Σπίτι», τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ), ΚΑΠΗ κ.ά. και στη συνέχεια αξιοποιούν οπτικό υλικό για τη δημιουργία παρουσίασης.

Δύο ομάδες αναζητούν στο διαδίκτυο στοιχεία και εικόνες και καλούνται να δημιουργήσουν μια παρουσίαση, στην οποία προτείνουν μέτρα προστασίας των ατόμων της τρίτης ηλικίας, που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σε τοπικό επίπεδο, ώστε να διασφαλίζονται η προστασία και η ενεργός συμμετοχή τους στο κοινωνικό «γίγνεσθαι».

Οι προτεινόμενες εργασίες αποσκοπούν στη δημιουργική αξιοποίηση πληροφοριών για τη θέση των ηλικιωμένων στη σύγχρονη κοινωνία και τα προγράμματα που λειτουργούν στις περιφέρειες των δήμων για τη στήριξή τους. Οι μαθητές ενημερώνονται για θέματα της καθημερινότητάς τους, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά ανάλογα προβλήματα που θα προκύψουν στη διάρκεια της ζωής τους. Απώτερος στόχος είναι να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι

ο «γέρος» τους, όπως συνηθίζουν να αποκαλούν απαξιωτικά τον γονιό τους, ως φορέας αξιών και εμπειριών αποτελεί ένα πολύτιμο κοινωνικό κεφάλαιο, στο οποίο οφείλουν να επενδύσουν, για να εξασφαλίσουν την κοινωνική πρόοδο και ευημερία στο μέλλον.

Στο τέλος, όλες οι ομάδες κοινοποιούν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης και ακολουθεί συζήτηση και αξιολόγηση του έργου κάθε ομάδας, τόσο από τα μέλη της (αυτοαξιολόγηση) ως προς τη γνώση που αποκτήθηκε, τον βαθμό συνεργασίας που αναπτύχθηκε μεταξύ τους και τα αισθήματα και τις εμπειρίες που βιώθηκαν, όσο και μεταξύ των ομάδων (ετεροαξιολόγηση) ως προς την ποιότητα του παραγόμενου έργου.

Το βίντεο [«Τι είναι αυτό:»](#) δεν χρησιμοποιήθηκε ως αφορμή, όπως προτείνεται στο Φύλλο Εργασίας της πρώτης φάσης αλλά ως κατακλείδα της εφαρμογής του σεναρίου στο σύνολο του και προκάλεσε ενδιαφέρουσα συζήτηση με θέμα τη συμπεριφορά του νεαρού προς τον πατέρα του.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των μαθητών γίνεται με βάση τη συνολική εργασία και παρουσία τους ως μονάδων και ως ομάδων στην εφαρμογή και ολοκλήρωση του σεναρίου, τη διατύπωση των απόψεών τους και την παρουσίασή τους ενώπιον κοινού, την εκφραστική ευχέρεια, τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους, τον αποτελεσματικό χειρισμό των ερωτήσεων και τον βαθμό αποδοχής και αξιοποίησης της κριτικής που τυχόν τους ασκείται, προκειμένου να βελτιώσουν την ποιότητα του παραγόμενου έργου.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

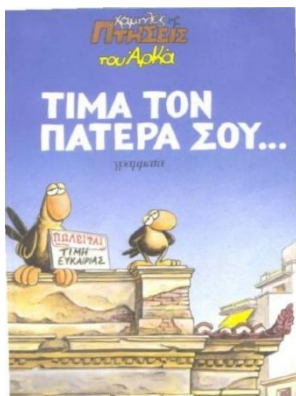
Α' Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας

Ο Πλάτων στο έργο του «Νόμοι» εκφράζει τις πολιτικές, παιδαγωγικές και ηθικές αντιλήψεις του και προσπαθεί να περιγράψει πώς θα έπρεπε να είναι οι νόμοι μιας εύρυθμης και πρότυπης πόλης. Δίνει συμβουλές και οδηγίες για το πώς πρέπει να ζουν οι «καλοί» πολίτες και καθορίζει ποινές για τους παραβάτες. Θεωρεί ότι μια από τις πρώτες φροντίδες κάθε ηθικού πολίτη είναι οι γονείς του, οι οποίοι αξίζουν τον μεγαλύτερο σεβασμό, γιατί ανέθρεψαν σωστούς πολίτες.

- Η πρώτη αποστολή σας είναι να κατανοήσετε το περιεχόμενο του κειμένου της 11^{ης} Ενότητας, να αναζητήσετε ανάλογα παραδείγματα σεβασμού προς τους γονείς και να εμπνευστείτε δημιουργικά από αυτά.

1. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του [Ψηφιακού Σχολείου](#) και διαβάστε [το κείμενο της Ενότητας 11](#). Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων προσπαθήστε να κατανοήσετε το νόημα του κειμένου. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α) Ποια υποχρέωση έχει ο άνθρωπος που θα συναντήσει πρώτος κάποιον κακοποιημένο ηλικιωμένο;
- β) Ποια ανταμοιβή ή τιμωρία προβλέπει ο νόμος για τον μέτοικο, τον ξένο ή τον δούλο που θα βοηθήσει το θύμα ή θα αδιαφορήσει για αυτό;
- γ) Ποια ποινή επιβάλλει ο νόμος στον γιο που θα βιαιοπραγήσει κατά των γονιών του;
- δ) Πώς τιμωρείται από τον νόμο κάθε ελεύθερος πολίτης που θα έχει οποιαδήποτε σχέση με τον γιο που κακοποίησε τους γονείς του;

- ε) Ποιους σκοπούς, κατά τη γνώμη σας, εξυπηρετούσαν οι αυστηρές τιμωρίες που περιγράφονται στο απόσπασμα;
2. Μπείτε στην ιστοσελίδα του [«Ελληνικού Πολιτισμού»](#). Ακολουθήστε τα βήματα: *Αρχαία Ελληνικά* ☞ *Επεξεργασία ενοτήτων γυμνασίου* ☞ *Β' Γυμνασίου* ☞ [11^η Ενότητα](#) ☞ *Επεξεργασία κειμένου*. Κάντε την 1^η δραστηριότητα: *Διαβάζω το αρχαίο κείμενο και απαντώ σε ερωτήσεις κατανόησης (1^ο - 4^ο Μέρος)*. Ελέγξτε τα αποτελέσματα της προσπάθειάς σας.
3. Αναζητήστε και άλλα παραδείγματα σεβασμού προς τους γονείς και, γενικότερα, προς τους μεγαλύτερους στη μυθολογία και την ιστορία. Κρατήσετε ηλεκτρονικές ή χειρόγραφες σημειώσεις προκειμένου να παρουσιάσετε το αποτέλεσμα της αναζήτησής σας στη συζήτηση που θα διεξαχθεί στην ολομέλεια της τάξης με θέμα **«Τίμα τον πατέρα σου και τη μητέρα σου»**.

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία!

Β' Φάση

1^ο Φύλλο Εργασίας: Οι ποινολόγοι

- Αποστολή σας είναι να μελετήσετε την έννοια της ποινής και να εκφράσετε τις απόψεις σας για την κατάργηση ή την επαναφορά της θανατικής ποινής.

Από την αρχαιότητα ως τον 20^ο αιώνα η θανατική ποινή εφαρμοζόταν αδιάλειπτα και συστηματικά για την καταστολή της βίας και του εγκλήματος. Πρώιμα παραδείγματα επιβολής της θανατικής ποινής συναντάμε στον [Κώδικα του Χαμουραμί](#), τον πρώτο καταγεγραμμένο κατάλογο νομικών διατάξεων στην αρχαία Βαβυλώνα, καθώς και στους [Νόμους του Δράκοντα](#), όπου η θανατική καταδίκη προβλεπόταν ακόμα και για ασήμαντα αδικήματα. Στις παραπάνω υπερσυνδέσεις μπορείτε να διαβάσετε μερικά αδικήματα που τιμωρούνταν με θάνατο.

- Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για την έννοια και τον σκοπό της ποινής. Ενδεικτικά σας προτείνονται οι ιστοσελίδες:
 - [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) του Μ. Τριανταφυλλίδη [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].
 - [Η έννοια της ποινής: Σωφρονισμός – Παραδειγματισμός – Θανατική «ποινή»](#), άρθρο του Σ. Καργάκου, 29/11/1985.
 - [Θανατική ποινή](#) [πηγή: Βικιπαίδεια]
 - [Θανατική ποινή: Η εσχάτη των ποινών – Επιχειρήματα υπέρ και κατά αυτής](#), άρθρο της Ειρήνης Χαμουργκά στη «Νομική Επικαιρότητα».
 - [10 λόγοι για τους οποίους η Διεθνής Αμνηστία αντιτίθεται στη θανατική ποινή](#) [πηγή: Διεθνής Αμνηστία – Ελληνικό Τμήμα] ή παρακολουθήστε το απόσπασμα [Θανατική ποινή](#) από την έρευνα / εκπομπή του Στέλιου Κούλογλου στην ΕΤ1, 25/10/2000.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

❖ Με βάση όσα διαβάσατε και παρακολούθησατε δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Πότε καταργήθηκε η θανατική ποινή στην Ελλάδα;
2. Ποια επιχειρήματα διατυπώνονται από τους υπέρμαχους της θανατικής ποινής;
3. Ποιες απόψεις / αντεπιχειρήματα διατυπώνονται από τους πολέμιούς της;
4. Ποια είναι η δική σας άποψη; Η επιβολή της θανατικής ποινής είναι περισσότερο αποτελεσματική από τη φυλάκιση για την πρόληψη της παρανομίας και του εγκλήματος;
5. Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες για τη θανατική ποινή και αποθηκεύστε τις σε έναν φάκελο στην επιφάνεια εργασίας. Στη συνέχεια, [δημιουργήστε μια ψηφιακή αφίσα στο Glogster](#). Κοινοποιήστε την εργασία σας στην ιστοσελίδα του σχολείου, για να τη δουν και οι συμμαθητές σας.

2^ο Φύλλο Εργασίας: Κοινωνιολόγοι

- Αποστολή σας είναι να αξιολογήσετε την προσφορά των γονιών και, γενικότερα, των ηλικιωμένων στη ζωή μας και να προσδιορίσετε τον ενδεδειγμένο τρόπο συμπεριφοράς απέναντί τους.

Οι Έλληνες έτρεφαν πάντοτε βαθύτατο σεβασμό για τους γέροντες, οι οποίοι απολάμβαναν την εκτίμηση, αλλά και την τρυφερότητα και φροντίδα των νεότερων. Ο Λυκούργος θεωρούσε την αδιαφορία προς τους ηλικιωμένους και τους γονείς σχεδόν σαν εσχάτη προδοσία («Κατά Λεωκράτους») και για τον Πλάτωνα η άσχημη συμπεριφορά προς τους γονείς ή τους παππούδες θα έπρεπε να τιμωρείται με ισόβια εξορία από την πολιτεία και αποκλεισμό από την ανθρώπινη συντροφιά («Νόμοι»).

Σαφής και κατηγορηματική είναι εξάλλου και η 5^η εντολή που έδωσε ο Θεός στον λαό του Ισραήλ: «Τίμα τον πατέρα σου και τη μητέρα σου, για να γίνεις μακροχρόνιος επάνω στη γη, που σου δίνει ο Κύριος ο Θεός σου.» («Έξοδος» 20:12). Ενώ στο «Κατά Μάρκον» 7:10 ο Χριστός μας λέει: «Επειδή, ο Μωυσής είπε: “Τίμα τον πατέρα σου και τη μητέρα σου”, όποιος κακολογεί τον πατέρα ή τη μητέρα, να θανατώνεται οπωσδήποτε».

Ωστόσο, στη σύγχρονη εποχή η θέση των ηλικιωμένων στην κοινωνία έχει διαφοροποιηθεί εξαιτίας του αστικού τρόπου ζωής, της νέας δομής της οικογένειας και της μοντέρνας κουλτούρας. Ο ρόλος της γιαγιάς και του παππού μέσα στην οικογένεια έχει υποβαθμιστεί και οι υπερήλικες δεν αποτελούν πια την προσωποποίηση της σοφίας, τη φωτισμένη κατάληξη μιας πλούσιας σε εμπειρίες ζωής, αλλά βάρος. Ακραίο και θλιβερό είναι το φαινόμενο κάποιοι ηλικιωμένοι, αν και είναι σωματικά και ψυχικά υγιείς και έχουν οικογένειες, να εγκαταλείπονται σε ιδρύματα και γηροκομεία.

- Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τις ανάγκες και τα προβλήματα της τρίτης ηλικίας. Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι ιστοσελίδες:

- ✓ [Η Τρίτη Ηλικία στην Ελλάδα](#), άρθρο της Ειρήνης Ντάκου.
- ✓ [«15 Ιουνίου: παγκόσμια ημέρα κατά της κακοποίησης ηλικιωμένων»](#), άρθρο.
- ✓ [Τρίτη ηλικία: Φροντίζοντας αυτούς που μας φρόντισαν...](#), άρθρο της Έλενας Μπούλια [πηγή: "In2life.gr"]
- ✓ [Τα γηροκομεία της ντροπής](#), αναδημοσίευση άρθρου της Γεωργίας Δάμα στην Ελευθεροτυπία, 05/09/2005.

❖ Με βάση όσα διαβάσατε δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι στη σύγχρονη εποχή;
2. Πώς μπορούν οι ίδιοι οι ηλικιωμένοι να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τη δυναμική και την πολύτιμη εμπειρία τους, ώστε να δραστηριοποιηθούν στη σημερινή κοινωνία;
3. Ποιες μορφές κακοποίησης υφίστανται συνήθως τα ηλικιωμένα άτομα;
4. Πώς πρέπει, κατά τη γνώμη σας, να συμπεριφέρονται τα παιδιά προς τους γονείς τους και, γενικότερα, οι νεότεροι προς τους ηλικιωμένους;
5. Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες για την τρίτη ηλικία και τον σεβασμό προς τους μεγαλύτερους και αποθηκεύστε τις σε έναν φάκελο στην *Επιφάνεια Εργασίας*. Στη συνέχεια, [δημιουργήστε μια ψηφιακή αφίσα στο Glogster](#) και κοινοποιήστε την εργασία σας στην ιστοσελίδα του σχολείου, για να τη δουν και οι συμμαθητές σας.

Γ' Φάση

1^ο Φύλλο Εργασίας: Τα δικαιώματα των ηλικιωμένων

Η κοινωνία λαμβάνοντας υπόψη τις εμπειρίες, τις γνώσεις και την ηθική κληρονομιά που φέρουν οι ηλικιωμένοι, πρέπει να τους τοποθετήσει στην καρδιά της δράσης της, καθιερώνοντας ένα πλαίσιο υποστήριξης, με στόχο τη συμμετοχή των ατόμων αυτών στο κοινωνικό «γίγνεσθαι» και την απρόσκοπτη απόλαυση όλων των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Συμμετέχετε σε μια ημερίδα που διοργανώνει ο δήμος σας για την ενημέρωση της κοινής γνώμης με θέμα «**Οι ηλικιωμένοι, ένα πολύτιμο κεφάλαιο της ζωής μας**».

- Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες και εικόνες για τα δικαιώματα των ηλικιωμένων και δημιουργήστε μια παρουσίαση με τέσσερις έως πέντε διαφάνειες στο PowerPoint με τίτλο «Τα δικαιώματα των Ηλικιωμένων», την οποία θα παρουσιάσετε στο Πολιτιστικό Κέντρο του δήμου σας, με σκοπό να ενημερώσετε τους συμπολίτες σας.

2^ο Φύλλο Εργασίας: Προγράμματα στήριξης των ηλικιωμένων

Οι ηλικιωμένοι δεν είναι οι απόμαχοι της ζωής, αλλά ένα πολύτιμο κεφάλαιο για κάθε κοινωνία, που μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη συνολική κοινωνική πρόοδο και ανάπτυξη. Το [Άρθρο 25 του Ευρωπαϊκού Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων](#) αναγνωρίζει και σέβεται τα δικαιώματα των ηλικιωμένων να ζουν με αξιοπρέπεια και ανεξαρτησία και να συμμετέχουν στην κοινωνική και πολιτισμική ζωή.

Στη χώρα μας υπάρχει ένα δίκτυο υπηρεσιών προστασίας των ηλικιωμένων, που περιλαμβάνει δομές και προγράμματα, όπως το Πρόγραμμα [«Βοήθεια στο Σπίτι»](#), [Γραμμή Ζωής](#), οι Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων, τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων ([ΚΗΦΗ](#)), τα Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων ([ΚΑΠΗ](#)), το Πρόγραμμα Τηλεβοήθεια στο Σπίτι, το Πρόγραμμα Κατασκηνώσεων-Λουτροθεραπείας κ.ά.

Συμμετέχετε σε μια ημερίδα που διοργανώνει ο δήμος σας για την ενημέρωση της κοινής γνώμης με θέμα **«Οι ηλικιωμένοι, ένα πολύτιμο κεφάλαιο της ζωής μας»**.

- Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες και εικόνες για τις υπηρεσίες που αποσκοπούν στην κοινωνική και οικονομική στήριξη, την αυτόνομη διαβίωση και τη διατήρηση της ψυχοσωματικής υγείας των ηλικιωμένων ατόμων. Δημιουργήστε στη συνέχεια μια παρουσίαση με τέσσερις έως πέντε διαφάνειες στο PowerPoint με τίτλο «Τα Προγράμματα Προστασίας των Ηλικιωμένων», την οποία θα παρουσιάσετε στο Πολιτιστικό Κέντρο του δήμου σας, με σκοπό να ενημερώσετε τους συμπολίτες σας.

3^ο Φύλλο Εργασίας: Μέτρα προστασίας για τους ηλικιωμένους

Ο Πλάτωνας στο [κείμενο της Ενότητας 11](#) προτείνει ισόβια εξορία και δήμευση της περιουσίας για όποιον ελεύθερο πολίτη βιαιοπραγήσει εναντίον των γονιών του και θάνατο, αν επιστρέψει στην πατρίδα του. Για τους μέτοικους και τους δούλους που δεν θα βοηθήσουν το θύμα, προβλέπει αντίστοιχα κοινωνική επίκριση και μαστίγωση.

Συμμετέχετε σε μια ημερίδα που διοργανώνει ο δήμος σας για την ενημέρωση της κοινής γνώμης με θέμα «**Οι ηλικιωμένοι, ένα πολύτιμο κεφάλαιο της ζωής μας**».

- Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο, να σκεφτείτε και να προτείνετε μερικά μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν σε τοπικό επίπεδο για την προστασία της ευάλωτης κοινωνικής ομάδας των ηλικιωμένων. Στη συνέχεια δημιουργήστε μια παρουσίαση με τέσσερις έως πέντε διαφάνειες στο PowerPoint με τίτλο «Μέτρα Προστασίας των Ηλικιωμένων Συμπολιτών μας», το οποίο θα παρουσιάσετε στο Πολιτιστικό Κέντρο του δήμου σας, για να δραστηριοποιήσετε τους συμπολίτες σας.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας, αν διευρυνθεί με περισσότερες δραστηριότητες, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο κάποιου Project Αγωγής Υγείας ή και κατά τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας κατά της Κακοποίησης Ηλικιωμένων.

Στην παρούσα εφαρμογή δεν υλοποιήθηκε κάποια από τις προτεινόμενες εκδοχές.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το παρόν σενάριο φαίνεται να θίγει ένα θέμα που ενδιαφέρει τους μαθητές, καθώς στην ελληνική οικογένεια υπάρχει πάντοτε κάποιος ηλικιωμένος, ο οποίος απολαμβάνει την αγάπη των παιδιών. Το πλατωνικό κείμενο αποτέλεσε το έναυσμα για συζήτηση και διατύπωση προβληματισμών γύρω από τις αλλαγές που υφίσταται ο άνθρωπος κατά την τρίτη ηλικία, τις ασθένειες που μπορεί να εμφανίσει, τις ανάγκες του λόγω της προβηκτικής ηλικίας και της συμπεριφοράς που αναμένεται να επιδεικνύουν τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας και της κοινωνίας απέναντί του.

Η δεύτερη φάση του σεναρίου εφαρμόστηκε πιστά, ενώ η πρώτη και η τρίτη με κάποιες τροποποιήσεις. Προκειμένου να συντομευθεί ο χρόνος εφαρμογής του σεναρίου, κάποιες από τις προτεινόμενες δραστηριότητες μπορούν να συγχωνευθούν ή να λειτουργήσουν συνδυαστικά (π.χ. στα Φύλλα Εργασίας της Γ΄ Φάσης το κείμενο του Word μπορεί να ενσωματωθεί απευθείας στο Power Point). Στην πρώτη φάση και καθώς κάποιες αποστολές επαναλαμβάνονται, η συγγραφή κειμένου στο Word προτιμήθηκε να αντικατασταθεί με συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης, όπου τα παιδιά κλήθηκαν να διατυπώσουν τα πορίσματα της αναζήτησής τους στο διαδίκτυο με βάση την τεχνική των (ηλεκτρονικών) σημειώσεων. Επίσης, στην πρώτη φάση παραλήφθηκε εντελώς η άσκηση της μετάφρασης από την ιστοσελίδα του «Ελληνικού Πολιτισμού», καθώς οι μαθητές δεν είναι ακόμη εξοικειωμένοι με τη

συγκεκριμένη προσέγγιση του αρχαίου κείμενου. Η τρίτη φάση προέβλεπε αρχικά την ύπαρξη δύο Φύλλων Εργασίας. Προκειμένου όμως να υπάρχει μεγαλύτερη ποικιλία θεμάτων και να εξοικονομηθεί χρόνος τόσο στην εκπόνηση όσο και στην παρουσίαση των εργασιών, τα δύο Φύλλα διασπάστηκαν και έγιναν τρία. Τέλος η παρουσίαση του προτεινόμενου βίντεο της Α΄ Φάσης τοποθετήθηκε σε άλλο σημείο της διδακτικής πορείας, εν προκειμένω στο τέλος της εφαρμογής του σεναρίου.

Η σύνθεση των ομάδων, η οποία έγινε με βάση τις προτιμήσεις των παιδιών, λειτούργησε πολύ καλά, καθώς παρατηρήθηκε αρμονική συνεργασία και διάδραση μεταξύ των μελών. Επειδή, όμως, οι ομάδες αποτελούνταν αποκλειστικά από άτομα του ίδιου φύλου, στο τέλος και ειδικά στην αξιολόγηση της Γ΄ Φάσης, παρατηρήθηκαν κρούσματα ανταγωνισμού μεταξύ αγοριών και κοριτσιών ως προς την ποιότητα και την πληρότητα των εργασιών που παρουσιάστηκαν. Προκειμένου, λοιπόν, να αποφευχθούν παρόμοιες συμπεριφορές, κρίνεται σκόπιμο η σύνθεση των ομάδων να είναι μικτή.

Η εφαρμογή του σεναρίου μπορεί να δυσκολέψει τους μαθητές κατά τη χρήση του Glogster για τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων στη Β΄ Φάση, αφενός επειδή δεν έχουν έρθει σε επαφή με το συγκεκριμένο εργαλείο, αφετέρου επειδή η πρόσβαση πλέον δεν είναι ελεύθερη. Ως εκ τούτου απαιτείται η εκ των προτέρων ενημέρωση των μαθητών σχετικά με τη χρήση του συγκεκριμένου εργαλείου ή ενδεχομένως η συνεργασία με τον συνάδελφο της Πληροφορικής, καθώς και η δημιουργία λογαριασμού εκπαιδευτικού που είναι ελεύθερος μόνο για επτά ημέρες, πράγμα που καθιστά τα χρονικά περιθώρια υλοποίησης της Β΄ Φάσης ακόμη πιο στενά, ειδικά στην περίπτωση απώλειας κάποιας διδακτικής ώρας. Αξιοσημείωτο ήταν το γεγονός ότι οι μαθητές περιορίστηκαν μόνο στη χρήση λόγου και εικόνας κατά τη δημιουργία της ψηφιακής αφίσας, χωρίς να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δυνατότητες που τους προσφέρει το Glogster, όπως είναι η εισαγωγή μουσικής ή βίντεο. Χρειάζεται, επομένως, μεγαλύτερη εξοικείωση και όχι μόνο μια απλή

ενημέρωση σε σχέση με το προτεινόμενο εργαλείο, όπως και ιδιαίτερη ενθάρρυνση εκ μέρους του διδάσκοντος προκειμένου να πειραματιστούν με όλες τις ενδεχόμενες μορφές της αφίσας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση.*

<http://neamathisi.com/learning-by-design/>

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση.* Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Κουτσογιάννης, Δ., Ακριτίδου, Μ. & Σ. Αντωνοπούλου. 2010. «Διαδραστικά συστήματα διδασκαλίας και η αξιοποίησή τους στα φιλολογικά μαθήματα». Στο *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό Υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ.* Κλάδος ΠΕ 02. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.

<http://blogs.sch.gr/polharit/files/2011/11/diadrastikoipe02final-100913082431-phrapp01.pdf>

Kress, G. 2000. «Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον», *Γλωσσικός Υπολογιστής* 2, 111-124.

<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/glossika/kress/index.htm>

Ματσαγγούρας, Η. Γ. 2000. *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Νικολαΐδου, Σ. & Μ. Τ. Γιακουμάτου. 2001. *Διαδίκτυο και Διδασκαλία. Ένας οδηγός για κάθε ενδιαφερόμενο και πολλές προτάσεις για τους φιλολόγους*. Αθήνα: Κέδρος.

Πάσχος, Τ. 2012. *Ο φιλόσοφος Πλάτων (427-347 π.Χ.)*, 01/07/2012

<http://history-pages.blogspot.gr/2012/07/427-347.html>

Τσάτσος, Κ. ²1970 [1962]. *Η κοινωνική φιλοσοφία των αρχαίων Ελλήνων*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Τσάφος, Β. 2004. *Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας. Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

[31/01/2015]